

Bài 6. MÁU VÀ CƠ QUAN TUẦN HOÀN

I - MỤC TIÊU

Sau bài học, HS có khả năng :

- Trình bày sơ lược về cấu tạo và chức năng của máu.
- Nêu được chức năng của cơ quan tuần hoàn.
- Kể được tên các bộ phận của cơ quan tuần hoàn.

II - ĐỒ DÙNG DẠY - HỌC

- Các hình trong SGK trang 14, 15.
- Tiết lợn hoặc tiết gà, vịt đã chống đông, để lắng trong ống thủy tinh (nếu có điều kiện nên chuẩn bị mỗi nhóm một ống nghiệm máu đã chống đông).

III - HOẠT ĐỘNG DẠY - HỌC

Hoạt động 1 : QUAN SÁT VÀ THẢO LUẬN

** Mục tiêu :*

– Trình bày được sơ lược về thành phần của máu và chức năng của huyết cầu đỏ.

– Nêu được chức năng của cơ quan tuần hoàn.

** Cách tiến hành :*

Bước 1 : Làm việc theo nhóm

– GV yêu cầu các nhóm HS quan sát các hình 1, 2, 3 trang 14 SGK và kết hợp quan sát ống máu đã được chống đông đem đến lớp để cùng nhau thảo luận các câu hỏi sau :

+ Bạn đã bị đứt tay hay trầy da bao giờ chưa ? Khi bị đứt tay hoặc trầy da bạn nhìn thấy gì ở vết thương ?

+ Theo bạn, khi máu mới bị chảy ra khỏi cơ thể, máu là chất lỏng hay là đặc ?

+ Quan sát máu đã được chống đông trong ống nghiệm hoặc ở hình 2 trang 14, bạn thấy máu được chia làm mấy phần ? Đó là những phần nào ?

+ Quan sát huyết cầu đỏ ở hình 3 trang 14, bạn thấy huyết cầu đỏ có hình dạng như thế nào ? Nó có chức năng gì ?

+ Cơ quan vận chuyển máu đi khắp cơ thể có tên là gì ?

– HS làm việc theo nhóm như hướng dẫn trên.

Bước 2 : Làm việc cả lớp

GV gọi đại diện từng nhóm trình bày kết quả làm việc của nhóm mình. Mỗi nhóm chỉ trình bày phần trả lời một câu hỏi. Các nhóm khác bổ sung.

** Kết luận :*

– Máu là một chất lỏng màu đỏ, gồm hai thành phần là huyết tương (phần nước vàng ở trên) và huyết cầu, còn gọi là các tế bào máu (phần màu đỏ lắng xuống dưới).

– Có nhiều loại huyết cầu, quan trọng nhất là huyết cầu đỏ. Huyết cầu đỏ có dạng như cái đĩa, lõm hai mặt. Nó có chức năng mang khí ô-xi đi nuôi cơ thể.

– Cơ quan vận chuyển máu đi khắp cơ thể được gọi là cơ quan tuần hoàn.

GV có thể giảng thêm : Ngoài huyết cầu đỏ, còn có các loại huyết cầu khác như huyết cầu trắng. Huyết cầu trắng có chức năng tiêu diệt vi trùng xâm nhập vào cơ thể, giúp cơ thể phòng chống bệnh.

Hoạt động 2 : LÀM VIỆC VỚI SGK

* *Mục tiêu* : Kể được tên các bộ phận của cơ quan tuần hoàn.

* *Cách tiến hành* :

Bước 1 : Làm việc theo cặp

HS quan sát hình 4 trang 15 SGK, lần lượt một bạn hỏi, một bạn trả lời.
Dưới đây là một số gợi ý :

- Chỉ trên hình vẽ đâu là tim, đâu là các mạch máu.
- Dựa vào hình vẽ, mô tả vị trí của tim trong lồng ngực.
- Chỉ vị trí của tim trên lồng ngực của mình.

Bước 2 : Làm việc cả lớp

GV yêu cầu một số cặp HS lên trình bày kết quả thảo luận

Kết luận : Cơ quan tuần hoàn gồm có : tim và các mạch máu.

Hoạt động 3 : CHƠI TRÒ CHƠI TIẾP SỨC

* *Mục tiêu* : Hiểu được mạch máu đi tới mọi cơ quan của cơ thể.

* *Cách tiến hành* :

Bước 1 :

GV nói tên trò chơi và hướng dẫn HS cách chơi như sau :

Chia số HS tham gia chơi thành 2 đội có số người bằng nhau. Hai đội đứng thành hai hàng dọc, cách đều bằng. Khi GV hô "bắt đầu", người đứng trên cùng của mỗi đội cầm phấn lên bảng viết tên một bộ phận của cơ thể có các mạch máu đi tới. Khi viết xong, bạn đó đi xuống và đưa phấn cho bạn tiếp theo. Trong cùng một thời gian, đội nào viết được nhiều tên các bộ phận của cơ thể, đội đó thắng. Số HS còn lại sẽ cổ động cho cả hai đội.

Bước 2 :

- HS chơi như hướng dẫn.
- Kết thúc trò chơi, GV nhận xét, kết luận và tuyên dương đội thắng cuộc.

* *Kết luận* : Nhờ có các mạch máu đem máu đến mọi bộ phận của cơ thể để tất cả các cơ quan của cơ thể có đủ chất dinh dưỡng và ô-xi để hoạt động. Đồng thời, máu cũng có chức năng chuyên chở khí các-bô-níc và chất thải của các cơ quan trong cơ thể đến phổi và thận để thải chúng ra ngoài.